

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

Cap. 19. De Anniano Pelagiano Baronii, Vossii, ac Jansenii divinationes. Sigeberti, itemque Haberti de eodem dicta corriguntur. Sanctus Eusebius Cremonensis Pelagianos insequitur. Moritur D. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

Pelagium, Cælestiumque damnare, quæ antequam in manus sancti illius Romano Eccl. sive veniret An. stitis, te agente à nomullis à te deceptis per totam penè Italianam circumlata est, & tanquam magnum aliqua multorum auribus insinuata cognoscitur, ibi namque inter cætera ita ais: Qui est igitur assertor, quòd neque per mortem Adæ omne genus hominum moritur, neque per resurrectionem Christi omne genus hominum resurgat, contrà Apostolum sentit dicentem: Sicut in Adam omnes moriuntur, sic in Christo omnes vivificabuntur &c. Et pag. 10. appellans eandem Juliani Epistolam ait: *Quæ ut memoravimus ad sancta memoria Papam Zosimum missa est, displicet tibi, tumque condemnas, qui sentit, Adam mortalem factum, qui sine peccaret, sine non peccaret, fuisset moriturus, & ais, nec hoc esse ratione subnixum, credo enim inquis, immortalem quiddam factum, sed qui, si non peccasset per gustum ligni, vitæ posset virtutem immortalitatis adipisci, &c.* Verùm in libris postea editis obstinate negavit, Adam sine peccato non fuisse moriturum, addens tamen leniter fuisse moriturum teste Augustino lib. 6. Oper. Imperf. cap. 27. Julianus fatetur apud Augustinum lib. 1. Operis ejusdem cap. 18. duas se ad Zosimum literas dedisse: *Ad Zosimum, inquit, quondam illius Civitatis Episcopum super his questionibus duas Epistolas destinavi eo tempore, quo adhuc libros exorsus non eram.* Scripsit itaque Julianus quatuor libros contrà prius volumen Sancti Augustini de Nuptiis, ac Concupiscentiâ initio Pontificatus Bonifacii, nam uti diximus ex Augustino, in illis Eulaliani schismatis mentionem fecit.

Et quiddam Pelagio, ac Cælestio à Zosimo, & ab Honorio proscriptis, ac tot fulminibus circumquaque strepantibus territis Julianus Eclanensis Pelagiani belli summâ in se susceptâ, desperatis suorum rebus opem laturus, in unum Augustinum furibundus infremuit, proclamans: *Majoris sibi esse apud Deum gloriæ destitutam veritatem tueri:* apud Augustinum lib. 2. contrà Jul. cap. 10. Primi autem Juliani impetus fuere contrà laudatum librum Sancti Patris ad Valerium Comitem missum; Porro tantâ superbiâ tumidus in arenam descendit, ut Augustinum Goliath, se verò Davidem appellans, Virgiliano carmine Sanctum Doctorem ad monomachiam provocarit: *Oblato placuit componi fœdere bellum, ut pugnas omnium conventio nostra dirimeret:* apud Augustinum lib. 6. cap. 8. Totus verò in eo est Julianus, ut probet, Augustinum nuptias damnare, filios recens natos Diaboli opus asserere, Deum hominum conditorem negare, liberum arbitrium fato subdere, mali naturam à Manichæis fictam iterum in Ecclesiam invehere, contendens nullum contrahi ab infantibus originale delictum, concupiscentiam esse bonam, neque ex peccato ortam, naturales esse miseras, ipsamque mortem. Quid plura? latam contrà Pelagianos ab Honorio Imperatore legem pro se, suâque sectâ facere mentitus est, quem Augustinus his lepidè postea irrisit: *Verùm si Dei legem non sicut se se habet, sed sicut vobis placet, intelligitis, quid mirum si & de lege Imperatoris hoc facitis?* Lib. 3. contrà Jul. cap. 1. In illis verò quatuor libris ea ferè Julianus inculcat, quæ Theodorus Mopsuestenus in quinque contrà Hieronymum, & Augustinum voluminibus dudum scripserat, quæ credibile est, Julianum accepisse ab Anniano Diacono Pelagiano, cum ex Oriente paulò post Diospolitana Synodum, cui interfuerat, in Italiam rediisset, de quâ re legantur dicta cap. 9. De hoc Anniano proximo capite dicendum est.

De Anniano Pelagiano Baroni, Vossii, ac Jansenii divinationes. Sigeberti, itemque Haberti de eodem dicta corriguntur. Sanctus Eusebius Cremonensis Pelagianos insequitur. Moritur Divus Hieronymus. Vincentius Victor ab Augustino impugnatur. Fastidius Episcopus in Britannia Pelagianizat.

Uo illi divinæ gratiæ defensores Augustinus, & Alipius de damnatâ ubique tum in Africâ, tum in Italiâ à Synodis, Pontifice, atque ipso etiam Honorio hæresi Pelagianâ literas ad Hieronymum dederant, illud etiam ab eo quærentes, num Anniani libros, quos contrà Epistolam ipsius ad Ctesiphontem publicaverat, confutasset; his verò literis respondit hoc anno Hieronymus, nam Epist. 24. apud Augustinianas tradit, se ob Eustochii nobilissimæ Virginis mortem penè dolore confectum, ne dum à libris conscribendis avocatum; obiit verò Eustochium hoc ipso anno 28. Septembris. Cæterum in eâ Epistolâ sanctissimus senex, & emeritæ militiæ Dux recentem victoriam contrà Pelagianos utriusque gratulatus, ait: *Testem invocans Deum, quòd si posset fieri, assumptis alis columbæ vestris amplexibus implicarer, semper quidem pro merito virtutum vestrarum, sed nunc maxime, quia cooperatibus, & adiutoribus vobis hæresis Cælestina jugulata est, quæ ita infecit corda multorum, ut cum superatos, damnatosque esse se sentiant, tamen venientium non omittant, & quod solum possunt, nos oderint, per quos putant, se libertatem docenda hæreseos perdidisse:* De Anniani verò libris respondet, accepisse se quiddam illos ab Eusebio presbytero, & vel adversâ valetudine, vel morte Eustochii ingenti adeo dolore correptum, ut contemendos petulantissimi Sicophantæ insultus putarit; vitâ tamen superstitè obviam se hæretico iturum, meliusque hoc fieri posse ab Alipio, & Augustino, ne ipse Epistolæ ab se prescriptæ defensionem adornans sua laudare cogeretur. At quinam iste Annianus fuerit, diversæ sunt Auctorum divinationes, cum Anniani Pelagiani scripta nusquam legerint. Baronius ad Annum 417. num. 16. putat, errorem codici irrepisse, ac loco Anniani Valeriani nomen substituendum; etenim cum Eusebius de Valeriano ad Cyrillum scripserit, de eodem ad Hieronymum etiam literas dedisse arbitratur. Vossius lib. 1. Hist. Pelag. cap. 6. Julianum Pelagianum intelligi suspicatur, qui initio hæresis sub Anniani nomine veluti casside tectus in aciem prodierit. Jansenius existimat, à Hieronymo Pelagium designari, etenim familiare illi fuit, ridiculis, ac fictis nominibus suos hostes delineare, sic Rufinum, Grunnum, Scorpionum, Hydram ignominia causâ nominat. Usserius cap. 10. rem sub dubio relinquit. Miror, hos Scriptores Annianum neque ex Epistolâ apud Bedam, neque ex Præfatione in homilias Chryostomi cognovisse. Is unus fuit è præcipuis Pelagianæ scholæ magistris, cujus operâ primùm Pelagius, dein Orontius Episcopus ad sectam promovendam usi sunt. Erat Annianus Diaconus, atque ob latinæ, græcæque linguæ peritiam magnâ in æstimatione à Sectariis habebatur. Pelagii lateri adhærens in Asiam se contulit, suamque eidem operam in Diospolitana Synodo præstitit, nam de Anniano hæc scribit Hieronymus: *Quid quid enim in illâ miserabili Synodo Diospolitana dixisse se denegat, in hoc*

hoc opere proficitur. Pelagius in latinâ linguâ minùs exercitatus, quò sub verborum lenocinio auditoribus faciliùs heresim instillaret, Anniano Rhetore utebatur; hinc Orosius Pelagii Epist. ad Demetriadem vellicans ait in Apologiâ de libertate arbitrii: *Quantquam hoc, quod neque aptè, neque decorè dicitur, tibi imputare non debeamus, cui neque natales dederunt, ut honestioribus studiis erudiretis, neque naturaliter provenit, ut sapieres, sed illis dictatoribus tuis, qui miserum sensum miserrimo sermone conscribunt, & te legendum cachinnis, quasi titulum confusionis exponunt.* Quæ quidem dixit Orosius, non quòd reapse inegantiam Epistolæ Pelagii ad Demetriadem notare vellet, ut putavit Usserius pag. 234. sed quòd exemplum adulteræ Egyptiæ Josephum lascivâ manu tentantis oculis castissimæ Virginis subjecisset, nam ibidem Orosius fatetur illam Epistolam esse *lucubratisissimam.* Auctor est etiam Hieronymus Epist. 24. laudatâ, Annianum Pelagii dogmata *verbis tinnulis atque emendicatis* exornasse. Hunc Annianum armigerum Pelagii tacito nomine designatum ab Orosio suspicor, dum ait: *Stat immanissimus superbiâ Goliath carnali potentiâ tumidus &c. habens post se armigerum suum, qui est ipse non dimicat, cuncta tamen aris, & ferri suffragia subministrat;* Quibus concinere videtur Hieronymus scribens, Annianum alienâ blasphemiam verba frivola subministrare. Usserius c. 9. de Antiq. Eccl. Brit. pag. 234. Cælestium vult ab Orosio armigerum Pelagii designari, at Cælestius in conventu Hierosolymitano non aderat, armiger ille intererat, ait enim: *habens post se armigerum suum:* Rursus: *& Goliath,* inquit, *cum armiger suo calumniatur mihi;* Item: *Quod etiam ille Phinees tuus pedecentim nobis tentavit objicere:* Undè idem & Phinees, & armiger affirmatur in Synodo præfens, atque contra Orosium agens; Cælestium verò absentem fuisse, nec cum Orosio locutum ex eâ ipsâ Apologiâ, & ex Gestis Synodi apud Augustinum in lib. de Gestis Pelagii disertè patet, loquuntur enim ibi Patres, atque Orosius de Cælestio uti de absente.

At eo conventu dissoluto, causâque ad Innocentium Papam devolutâ, ac paulò post celebratâ Diospoli Synodo, quò Pelagio benè consultum foret, Annianus in Italiam reversus Hieronymi Epistolam ad Ctesiphontem datam, editis contra illam libris impugnavit, quos in Italiâ eundem evulgasse inde colligo, quòd Eusebius hinc in Asiam ad Hieronymum illos misit; hi quidem periere, sed ejusdem Anniani ergà Pelagianos studium aliundè nobis innotescit; Hæretici, ne omni prorsùs veterum Patrum præsidio destituti viderentur, sub Joannis Chrysostomi laciniis præsertim se se occultare conabantur; hinc gravis de Chrysostomi sententiâ Augustinum inter, & Julianum disputatio fuit, ut ex Lib. 1. & 2. contra Julianum patet; sanè libri primi sexto capite hæc habet Sanctus Doctor: *Ingredere S. Joannes, ingredere, & confide cum fratribus tuis, à quibus nulla ratio, nullatentatio te separavit. Opus est & tuâ, & maximè tuâ sententiâ, quoniam in tuis literis iste juvenis invenisse se putat, unde tot, tantorumque Coepiscoporum tuorum se arbitratur percellere, & evacuare sententias:* Itaque Annianus suum esse putavit Joannis Chrysostomi Homilias è Græco in latinum sermonem vertere. In primis autem quò viro auctoritatem apud Latinos conciliaret, Chrysostomi homilias de laudibus D. Pauli interpretatus est, quod opus Evangelo cuidam Pelagianæ sectæ presbytero inscripsit, in Epistolâ verò nuncupatoriâ, cujus titulus est: *Domino Sancto Evangelo Presbytero Annianus salutem:* Catholicos invidiosè Traduciano-

rum nomine infamat, & S. Augustinum etiam non obscure fugillat; Eius verba sunt: *Quod quidem opus èd esse apud te amabilius debet, & gratius, quò de Sanctarum Scripturarum luce rutilans clarissimi syderis vice noctem Manichei erroris exagitat. Quantum enim nobis consolationis exoritur, quàm cernimus tam erudito, tamque illustri Orientis Magistro eam, quam in nobis Traducianus oppugnat, adstrui veritatem, quam certè beatus Joannes, ut in omnibus libris suis, ita hic quoque ab omni munitam latere custodit, armat, accendit, ut videatur non tam præfentes informasse discipulos, quam nobis contra vera fidei oppugnationem auxilia præparasse. Quantus enim ille adversus necessitatem? quantus pro libero surgit arbitrio? quam nostrorum libris ubique concinens voluntatis jure servato diuina gratiæ præsidia commendat? &c.* Gratiam Pelagianam Annianus juxtâ scholæ suæ phrasim intelligebat, nempe quæ in doctrinâ, lege, exemploque consisteret, sub quorum vocabulorum ambiguo deformissimæ hæresis nuditatem oculere versipelles illi tentabant; Postea verò Sancti Augustini explicationem in illud Pauli dictum: *Non enim hoc facio, quod volo bonum, sed quod nolo malum, hoc ago* Rom. 7. quæ in propriâ personâ Paulum locutum contendit Lib. 1. de Nupt. & Concup. cap. 27. & 31. Lib. 1. Oper. Imperf. cap. 67. his refellit: *Sextò solvendo omnes illas quaestiones, quibus Traducianum os innitens beatum Paulum vitiorum offuscatione commaculat, ut scilicet fidelibus suis Apostolico exemplo peccata conciliet.* Fortè novum Traducianorum nomen, quo postea Julianus semper ignominiam causâ contra Augustinum usus est, Annianus primùm invexit; hinc Julianus Sanctum Augustinum appellabat Traducianæ gentis primatem Lib. 1. Oper. Imperf. cap. 66. cui Augustinus cap. 76. respondet: *Vos verò soli nos appellatis Traducianos.*

Idem Annianus grande opus Homiliarum Joannis Chrysostomi in Matthæum in latinum sermonem transferendum suscepit, octo eodem interprete latinæ orationes Chrysostomi legimus, omnes quidem se interpretaturum sponderat, idne reapse præstiterit, vel manum de tabulâ amoverit, incertum est. Hocce volumen Orontio Episcopo Pelagiano, quem in Ephesinâ Synodo cum aliis Episcopis Pelagianis damnatum videbimus, pro quo etiam duæ leguntur Nestorii Epistolæ datæ ad Cælestinum Papam, inscripsit. Præfationem sic orditur: *Domino verè Sancto, & beatissimo Orontio Episcopo Annianus. Pissimi Patris affectum, & sapientissimi artem magistrum me pariter exerces, quem inter has, quas pro fidei, vobiscum amore perpetimur tenuationum procellas, & à morore simul, & à torpore subducis, animumque anxietate marcentem ad studium scripturarum remittis; jubes enim beatissime, ut commentarium Sancti Joannis Constantinopolitani Episcopi, quem in Matthæo Evangelista nonaginta, & uno libro explicuit, in latinam linguam, quo possim sermone, transfundam:* Ex his patet ab Orontio Pelagiano Episcopo ad illam interpretationem Annianum impulsam fuisse. Postea in Augustinum, immò in Ecclesiam Catholicam invecit addit: *Quid inquam ille pressius commendat, quam ingenitè nobis à Deo libertatis decus, cujus confessio præcipuum inter nos, gentilesque discrimen est? Qui hominem ad imaginem Dei conditum tam infeliciter fati violentiâ, & peccandi putam necessitate devinctum, ut is etiam pecoribus invadere cogatur. Quid ille adversus eosdem magistros potius insinuat, quam Dei esse possibilia mandata, & hominem totius, vel quæ subicitur, vel suadetur à Deo, capax esse virtutis? quo quidem solo & iniquitas*

tas ab imperante propellitur, & prævaricanti reatus affigitur: Ita ex mandatorum possibilitate Pelagiani divinæ gratiæ auxilia solebant refutare, de quâ re pluribus agit Augustinus in Lib. de Perfectione Justitiæ, & lib. 5. contra Jul. Oper. Posterioris. Hæc de Anniano ex vetustis monumentis eruere potui, quæ ad hunc annum reduximus occasione Epistolæ Hieronymi id temporis ad Augustinum scriptæ.

Ex his nonnulli Scriptores corrigendi sunt. Isaac Habertus Episcopus Vabrensis in Concordiâ Patrum Latinorum, & Græcorum de Gratiâ cap. 2. minus consideratè laudavit *Anniani veteris Ecclesiæ Scriptoris judicium*; nam ab Ecclesiâ ejectus inter Pelagianos ille militavit. Sigebertus in lib. de Script. Eccles. cap. 70. confundit hunc Annianum cum altero Anniano, qui ex legibus Theodosianis grande volumen conflavit, cum tamen inter utrumque ferè sæculum intercesserit; scribit Annianus legum collector in Præfatione: *Annianus vir spectabilis ex præceptione D. N. gloriosissimi Alarici Regis hunc codicem de Theodosianis legibus, atque sententiis juris, vel diversis libris electum. Alaris Anno XXII. eo regnante edidi: Annus XXII. memorari Regis labebatur anno 506. nostræ Epochæ ex subscriptione Synodi Agathensis: Die III. Idus Septembris Messala V. C. Consule anno XXII. Regni Domini Nostri Alarici Regis.* Possévinus in Catalogo Scriptorum duos Annianos facit, unum, qui septem homilias Chrysofomi de laudibus Divi Pauli interpretatus est, & alterum, qui ejusdem Græci Patris homilias in Matthæum latinis auribus donavit, cum tamen unus, idemque Annianus utriusque operis scriptor fuerit. At nullus hunc Annianum Pelagianum fuisse animadvertit, quod ex Epistolâ ad Evangelium presbyterum evidenter ostenditur; hæc Epistola legitur præfixa septem homiliis Chrysofomi de laudibus Divi Pauli, quæ Tomo 6. Bedæ Operum editionis Colonienfis anni 1612. pag. 823. itemque ejusdem Commentariis in Epistolas Pauli editis Parisiis 1649. insertæ sunt.

Cæterum cum Hieronymus scribat Augustino, se Anniani libros in schedulis missos à sancto fratre Eusebio Presbytero suscepisse non antè multum temporis, æquum est, ut nonnulla de Eusebio hoc ob egregiè contrâ Pelagianos navatam operam hic inferamus. Eusebius patriâ Cremonensis fuit, teste Hieronymo in Epistolâ ad Pammachium; Forenses causas agitavit, ut ait Rufinus in Invektivâ priori, & à tergiversatione illâ actum publicorum ad monasterium conversus, ad hæsit Magistro nobili, nempe Hieronymo. Diu eidem Sancto Doctore in monasterio Bethlehemitico comes fuit, exortis verò postea inter Rufinum, & Hieronymum dissidiis, Eusebius utri à Rufino pluribus calumniis perstrictus fuit, ita à Hieronymo in priori Apologia acerrimè defensus est. Eusebio inscripsit Hieronymus libros Commentariorum in Matthæum, & post aliquot annos etiam Commentaria in Hieremiam eidem nuncupavit, in quorum posteriorum voluminum præfationibus Pelagium, ac Cælestium sugillat, ut superius cap. 4. narravimus. Cum verò Rufino, atq; Origenistis Pelagius, ac discipuli successissent, paribusque & fortè gravioribus Hieronymum odiis excercerent, Eusebius pro magistri, atque amici honore excubuit. Cum in Italiam venisset, ac Valerianum Valerii Comitis servum ex his, quos in Ariminensi agro possidebat, hominem gula deditum, ac Pelagianorum erroribus infectum ex Italiâ Alexandriam aufugisse cognovisset, egit per literas cum Cyrillo, ut nequissimum nebulonem ex Ægypto pelle-

ret: Epistolam recitat Baronius anno 417. inter alia hæc ibidem leguntur: *Quomodo nunc, cum beatæ memoriæ Innocentius Pelagium, Cælestiumque cum suis capitibus condemnarit cunctis eos abjicientibus Orientalibus, Alexandrina Ecclesia in communionem recepit, quæ sola, & prima inter comprovinciales suos tales refutare debuerat: Patet scriptam Epistolam initio Pontificatus Zosimi antè latam ab eodem in Pelagianum sententiâ aliâs & Zosimi celeberrimum judicium nominasset; undè corrigendus est Ferrarius Scriptor vitæ Sancti Eusebii, dum cap. 4. n. 18. apud Bollandum V. Martii scriptam illam Epistolam dicit tempore Innocentii Papæ, qui tamen beatæ memoriæ ibidem dicitur. Eodem ferè tempore cum libros Anniani Diaconi contrâ Epistolam Hieronymi ad Ctesiphontem reperisset, eosdem in Asiam in schedulis ad Sanctum Doctorem transmisit. Eusebium anno sequenti 420. morienti Hieronymo adstitisse, aliâque quam plurima de eodem narrantur in literis supposititiis Sancti Cyrilli ad Augustinum, quæ libens hic omitto. S. Eusebii memoria colitur Cremonæ, & in monasterio Patrum Minorum apud Bethlehem, ubi summâ veneratione ejusdem sepulchrû invistur, quæ legere poteris apud Bollandum ad V. Martii, quâ die Eusebii festum agitur.*

Hieronymus transmissis ad se ab Eusebio Presbytero Anniani excerptis non respondit, ut sperabat, morte enim præventus decessit anno 420. Theodosio IX. & Constantio III. Cos. ut scribit Prosper in Chronico; De hoc sapientissimo, æquè ac sanctissimo Ecclesiæ Doctore præstat filere potius, quàm pauca dicere. Illum post plures hæreticos confutatos stylym in Pelagianos vertisse dictum est; Propriis Pelagii impetum & sustinuit, & fregit, uti enim Julianus in unum Augustinum infremuit, ita unum Hieronymum Pelagius persecutus est. Initio quidem Pelagiani belli collegam Augustino se se exhibuit, ac remque in rebelles impressionem fecit editis post Epistolam ad Ctesiphontem tribus contrâ Pelagium Dialogorum voluminibus; at lectis prioribus Sancti Augustini adversus eundem libris de peccatorum meritis, & remissione, pedem ex acie revocavit, quod unus Augustinus expugnandis Pelagianis sufficeret, & quidem silentium imposterum tantâ religione servavit, ut oppugnatus quinque libris à Theodoro Mopsuesteno, & quatuor aliis ab ipso Pelagio, itemque postremò ab Anniano, non modo stylo pepercerit, sed Augustinum etiam per literas rogaverit, ut contrâ eosdem decretoria arma in sui ipsius defensionem induceret. Idatius Episcopus, qui juvenis de facie Hieronymum novit, scribit de eodem in Chronico: *Pelagianorum sectam cum ejusdem Auctore adamantino veritatis malleo contrivit.* De Hieronymi contrâ Pelagianos certaminibus canit Prosper in Carmine de Ingratis cap. 2.

*Tunc & Bethlæi præclari nominis hospes
Hebræo simul, & Græco, Latioque venustus
Eloquio, morum exemplum, mundi que Magister
Hieronymus libris valdè excellentibus hostem
Dissecuit, nosci que dedit, quo turbine veram
Vellent exortæ lucem obscurare tenebræ*

Baronius, ac Rivius scribunt, quatuor lib. de Origine Animæ ab Augustino hoc anno exaratos, quibus assentior; nam initio libri primi ait, libros Vincentii, quibus eo in Opere respondet proximâ æstate sibi à Renato Monacho missos, *quamvis*, inquit, *mibi eò, quod absens fuisset, in autumni fine sine redditi.* At anno 418. circa æstatem Augustinus Cæsaream perrexit, ubi de Origine animæ petente eodem Renato ad Episcopum Optatum scripsit, certè die

20. Septembris ibidem cum Emerito Donatista disputavit. Anno verò sequenti circa initium Julii Hipponem redierat ex initio VIII. Quæst. ad Dulcimum: Cum verò Lib. 1. cap. 19. Pelagianam hæresim nuperrimè damnatam dicat, huic anno 420. Libri illi deputari jure possunt. Vincentius Victor juvenis, cui plus audaciæ inerat, quàm doctrinæ, cum in Mauritanâ Cæsarensi apud quendam Petrum presbyterum Hispanum quoddam Augustini opusculum reperisset, in quo de Origine animæ magnus Doctor dubitabat, duos è vestigio libros contra Hipponensem Antistitem scripturavit, quos Rhenatus Monachus Augustini studiosissimus Cæsareæ ad eundem ætate jam incumbente transmisit, eos verò exeunte Autumno reversus Hipponem Augustinus invenit. Quatuor verò libros contra illos duos Augustinus exaravit; priorem, quem Renato ipsi inscripsit, statim composuit, de quo in fine ejusdem hæc fatur: *Hunc ad te librum, mox ut illos legi, sine aliquâ dilatione conscripsi.* Paulò verò post alterum librum emittit ad eundem Petrum presbyterum, qui Vincenzium ob duos illos editos libellos plurimum diligebat. Distulisse verò aliquantulum duos postremos contra ipsummet Vincentium Victorem elucubrare, colligitur ex his, quæ habet Lib. 2. cap. 4. *Si autem Dominus, inquit, voluerit, ut ad illum ipsum juvenem scribam, sicut desidero &c.* Scripsit verò duos eruditissimos Libros, in quibus Hæresis Pelagiana acerrimè impugnatur; nam Victor hic, qui se Vincentii à Vincentio Rogati Donatistæ successore, quem plurimum venerabatur, cognomine nuncupari honoris causâ volebat, undecim errorum auctor ab Augustino convictus est, quorum sex Pelagiana paradoxa, immò & hæc quidem Pelagianis pejora continebant. Docebat enim, Infantes antè baptismum morte præventos pervenire posse ad Originalium indulgentiam peccatorum: Rursus quos Dominus prædestinavit ad baptismum, prædestinationi ejus eripi posse, & antè defungi, quàm in eis fuerit, quod omnipotens prædestinavit, impletum; Sacrificium Christianorum pro non baptizatis mortuis posse offerri; Aliquas esse mansiones extrà regnum Cælorum, ubi usque ad diem judicii infantes non baptizati beatè, ac feliciter vivunt. Hæc quidem, aliaque pessima dogmata Augustinus impugnat his increpans Victorem lib. 3. cap. 13. *Neque consideras, in hac causâ quantum deterius sapias, quàm Pelagius.* Cæterum hunc juvenem lectis quatuor illis Augustini Libris ad meliorem frugem reversum, ac ad se correctionis rescripta misisse testatur Sanctus Doctor lib. 2. Retract. cap. 56.

Trithemius scribit, Fastidium Britannorum Episcopum claruisse sub Honorio, & Theodosio Principibus anno Domini CCCCXX. Fertur scripsisse plures Libros, inter quos ad *Fatalem quendam de Vitâ Christianâ unum librum, & alium de Viduitate servandâ sana, & Deo digna doctrina.* Verba sunt Gennadii in suo Catalogo; Sed planè Gennadium errasse mihi probatur ex libro ipso de Vitâ Christianâ, qui ad viduam quendam, non ad virum, Fatalem missus est, & inter opera supposititia Sancti Augustini tomo octavo reponitur, quem librum Lucas Holstenius in vetustissimo Codice Fastidii Episcopi nomine inscriptum inveniens suo tandem Auctori postliminiò restitutum vulgavit; Ibi verò non ex omni parte sana, & Deo digna doctrina legitur, nam cap. 13. (ita enim apud Augustinianam Appendicem habetur) scribit de Adamo: *In quo nihil fuisse incredulitatis invenio præter solam inobedientiam, cujus causâ ille damnatus est, &*

omnes suo damnantur exemplo. Quæ sanè est Pelagii hæresis dicentis: Ad peccatum posteris exemplo nocuisse, non transitu. Apud Prosp. in Epist. ad Demetriadem; cujus prævæ doctrinæ plena sunt Commentaria Pelagiana in cap. 5. Epist. Pauli ad Romanos in Appendice Hieronymi, uti diximus cap. 3. Idem verò Fastidius cap. 11. hæc scribit: *Ille enim meritò ad Deum exrollit manus, ille preces bonæ conscientie fundit, qui potest dicere: Tu nos Domine, quàm sancta, quàm innocentes, quàm pura sunt ab omni fraude, & insuriâ, & rapinâ, quàm ad te expando manus, quàm immaculata labia, & ab omni mendacio libera, quibus tibi, ut mihi miserearis, preces fundo.* Hæc ipsissima verba posita in Libro Pelagii ad Viduam recitat Sanctus Hieronymus lib. 3. Dialogorum exclamans statim: *Christiani est hæc, an Pharisei superbientis oratio?* quo loco superbam illam orandi formam pluribus insequitur. Scripsisse totam eam sententiam Pelagium in Libro ad Viduam testatur Augustinus in Libro de Gestis Pelagii cap. 6. Quare cum Fastidius hic dicto Libro de Vitâ Christianâ impias Pelagii sententias exscriptas inseruerit, Pelagianâ illum loligine aspersum fuisse non dubito, indeque suspicio crevit, quòd Pelagius Britanniam patriam infecit, latèque ea pestis universam Insulam pervagata fuit, unde anno 429. à Concilio Gallicano Legati contra Pelagianos in Britanniam missi sunt, ut ad eum annum nobis memorabitur.

CAPUT XX.

Constantius Imperator Pelagianos Româ exturbat. Annus Imperii ejusdem contra vulgarem sententiam ex Codice Theodosiano, & Olympiodoro demonstratur. Rufus Thessalonicensis, & Atticus Constantinopolitanus à Pelagianis frustrâ tentati. Eâ occasione quædam de Vicariatu Thessalonicensi adnotantur. Justiniani Novella castigatur. Vicariatus Corintheiorum à Morino, & Halliero assertus improbat.

HAud diù Hieronymi morte Pelagianis lætati sunt, paulò post contra eosdem potenti hoste exorto; Fuit is Constantius Honorii Imperatoris Dux fortissimus, idemque felicissimus, cujus res gestas pluribus Olympiodorus illius ætatis historicus literis prodidit, sed malo rei literariæ fato præclara illa monumenta interiere, pauca tamen Photii diligenter ad posteros transmisit. Fuit Constantius genere Illyrius è Panæso Urbe Cadiæ, qui multis obitibus jam inde à Theodosii magni temporibus militiæ muneribus nuptias demùm cum Placidia Honorii sorore celebravit anno 417. Audiatur Olympiodorus apud Photium Cod. LXXX. *Honorius XI. & Constantius iterum Consules creati Placidia nuptias conciliant, sed has ipsa nuptias cum vehementer detestaret, effecit, ut ipsius famulus indignaretur Constantius: Tandem nibi lominus ipso, quo consulatum injit die manu ipsam arreptam Honorius Imperator frater ejus invitam Constantio in manum tradit, nuptiaque splendide celebrantur.* Scribit Prosper in Chronico, Constantium anno 420. in Regni societatem ab Honorio adscitum his verbis: *Theodosio IX. & Constantio III. Coss. Constantius ab Honorio in consortium regni assumitur.* Prosperum omnes Latini Chronologi secuti sunt; sed errasse Prosperum unius anni prochronismo inferius demonstrabo, accidit enim Constantii inauguratio anno 421. VI. Idus Februariæ. Cæterum uti bellicæ virtutes Constantium Honorio affinem, dein in Imperio Collegam reddi-

Anno
421.

F 2 derant,